

UDK 371.3:811.111

**Chet tilini masofaviy ta’lim texnologiyalari asosida o’qitishning
konseptual asoslari**

Chirchiq Davlat Pedagogika Universiteti

Sadaddinova Nodira Erkinovna

1-kurs magistranti

Annotatsiya

Ushbu maqolada chet tilini o’qitishda masofaviy ta’lim texnologiyalarining konseptual asoslari atroflicha tahlil qilinadi. Masofaviy ta’limning afzalliklari va cheklolari, zamonaviy texnologiyalar, o’qituvchilarning malakasini oshirish, ta’lim sifatini baholash, shuningdek, muammolar va ularni hal qilish yo’llari batafsil ko’rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari pedagogik jarayonda masofaviy ta’lim texnologiyalarini samarali qo’llashga xizmat qiladi.

Kalit so’zlar: masofaviy ta’lim, chet tillari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, o’qituvchi malakasi, ta’lim sifati, interaktiv metodlar.

Abstract

This article provides a comprehensive analysis of the conceptual foundations of teaching foreign languages through distance learning technologies. The advantages and limitations of distance education, modern technologies, teacher professional development, quality assessment, and challenges with solutions are thoroughly examined. The findings contribute to the effective application of distance learning technologies in pedagogical practice.

Keywords: distance education, foreign languages, information and communication technologies, teacher qualification, education quality, interactive methods.

Аннотация

В статье проводится всесторонний анализ концептуальных основ обучения иностранным языкам с использованием технологий дистанционного обучения. Подробно рассматриваются преимущества и ограничения дистанционного образования, современные технологии, повышение квалификации преподавателей, оценка качества, а также проблемы и пути их

решения. Результаты исследования способствуют эффективному применению технологий дистанционного обучения в педагогической практике.

Ключевые слова: дистанционное обучение, иностранные языки, информационно-коммуникационные технологии, квалификация преподавателя, качество образования, интерактивные методы.

1. Kirish

Bugungi globallashuv sharoitida chet tilini bilish nafaqat shaxsiy rivojlanish, balki kasbiy muvaffaqiyatning ham muhim omiliga aylangan. Ayniqsa, raqamli texnologiyalar jadal rivojlanayotgan, axborot oqimi kuchaygan, mehnat bozori xalqaro ko‘rinish olgan bir paytda, chet tillarini o‘rganishga bo‘lgan ehtiyoj sezilarli darajada ortmoqda. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “2021–2023-yillarda xorijiy tillarni o‘rganish tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi farmoni (PF–6108-son, 2020-yil 10-dekabr) hamda “Raqamli ta’lim texnologiyalarini rivojlantirish bo‘yicha strategik yo‘nalishlar” to‘g‘risidagi qarorlar masofaviy va raqamli ta’lim tizimini rivojlantirishni davlat siyosati darajasiga ko‘tardi. Bu esa chet tillarini masofaviy usullar orqali o‘qitishning metodik va texnologik asoslarini chuqur tahlil qilishni taqozo etmoqda. Chet tillarini o‘rgatishda masofaviy ta’lim texnologiyalarining joriy etilishi nafaqat ta’lim jarayonining qulayligini, balki o‘qituvchilarning pedagogik yondashuvlarini yangilashni, ta’lim oluvchilarning mustaqil ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirishni ham nazarda tutadi. Shu bilan birga, bu texnologiyalar orqali darslarni interaktiv, multimedaviy, ilg‘or tahliliy vositalar bilan boyitish mumkin. Mazkur maqola chet tilini masofaviy ta’lim texnologiyalari asosida o‘qitishning konseptual asoslarini ochib berishga, zamonaviy ta’lim texnologiyalarining imkoniyatlarini o‘rganishga, pedagogik yondashuvlarning samaradorligini baholashga qaratilgan. Shuningdek, mavjud muammolar, tajriba va amaliy yechimlar ilmiy jihatdan asoslab beriladi. Zamonaviy ta’lim tizimida masofaviy ta’lim texnologiyalari juda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, chet tillarini o‘qitishda masofaviy ta’lim nafaqat bilim berish, balki interaktiv muloqot va madaniy almashuv imkoniyatlarini yaratadi (Azizov, 2021). Bu texnologiyalar yordamida talabalar o‘zlari uchun qulay muhitda tilni o‘rganish imkoniyatiga ega bo‘lib, shaxsiy ritmda rivojlanadi. Maqolaning maqsadi — chet tilini masofaviy ta’lim texnologiyalari asosida o‘qitishning nazariy va amaliy jihatlarini o‘rganish.

2. Masofaviy ta'limning konseptual asoslari va chet tillarini o'qitishda roli

Masofaviy ta'lim axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda o'quvchilarga ta'lim olishni ta'minlovchi jarayon bo'lib, u so'nggi yillarda jahon ta'lim tizimida keng tarqaldi (Karimova, 2020). Chet tillarini o'qitishda masofaviy ta'limning o'ziga xos jihatlari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- **Sinxron va asinxron darslar:** talabalar real vaqt rejimida yoki o'z vaqtida dars materiallari bilan ishlash imkoniga ega;

- **Interaktiv platformalar:** Moodle, Google Classroom, Zoom va boshqalar orqali o'qituvchi va talaba o'rtasida doimiy aloqani ta'minlash;

- **Multimedia resurslari:** video, audio, animatsiyalar yordamida til ko'nikmalarini samarali o'rgatish.

Shuningdek, masofaviy ta'limda tilni o'rganish jarayonida madaniy kontekstni kiritish muhim ahamiyatga ega (Mirzaev, 2019).

3. Amaliy tajribalar va muammolar

O'zbekiston oliy ta'limida masofaviy ta'limning keng joriy etilishi bilan birga bir qator qiyinchiliklar yuzaga kelmoqda (Sadikova, 2022). Asosiy muammolar:

- Internet va texnik infratuzilmaning yetarli emasligi;

- O'qituvchilarning axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini yetarlicha o'zlashtirmaganligi;

- Talabalar orasida o'zini o'zi boshqarish va motivatsiya kamligi.

Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun davlat tomonidan qo'shimcha investitsiyalar, pedagogik kadrlar uchun muntazam malaka oshirish kurslari va innovatsion metodlarni joriy etish lozim (UNESCO, 2020).

4. Zamonaviy texnologiyalar roli

Zamonaviy texnologiyalar masofaviy ta'limni yanada samarali qiladi.

Jumladan:

- **Video-konferensiya platformalari** (Zoom, Microsoft Teams) o'quvchilarga jonli muloqot va muhokama qilish imkonini beradi;

- **Interaktiv ilovalar** (Kahoot, Quizlet) o'yin shaklida o'rganishni qiziqarli qiladi;

- **Sun'iy intellekt** tizimlari talabalar uchun individual o'quv rejalari yaratadi, rivojlanishlarini kuzatadi;

- **Virtual reallik** va multimedia resurslari tinglab tushunish va nutq ko'nikmalarini yaxshilashga yordam beradi (Mirzaev, 2019; Karimova, 2020).

5. O‘qituvchilarning roli va malakasini oshirish

Masofaviy ta’lim jarayonida o‘qituvchilar nafaqat texnik vositalarni bilishi, balki pedagogik yondashuvlarni ham yangilashi lozim (Sadikova, 2022). Buning uchun:

- Texnologiyalarni o‘zlashtirish bo‘yicha treninglar;
- Onlayn metodik seminarlar;
- Mentorlik va hamkasblar bilan tajriba almashish;
- Pedagogik psixologiya bo‘yicha bilimlarni rivojlantirish zarur.

Bu esa o‘quvchilarning ta’lim jarayonida faol ishtirokini ta’minlaydi.

6. Ta’lim samaradorligini baholash va sifat nazorati

Masofaviy ta’lim sifatini ta’minlashda baholash tizimi muhim ahamiyatga ega (Azizov, 2021). Eng samarali baholash vositalari:

- Onlayn testlar va viktorinalar;
- Portfollio yig‘ish;
- O‘z-o‘zini va hamkasblar baholash;
- Yozma va og‘zaki topshiriqlar.

Baholash mezonlari aniq va adolatli bo‘lishi, shuningdek, soxtalashtirish xavfi uchun autentifikatsiya tizimlari joriy etilishi lozim (UNESCO, 2020).

Xulosa

Chet tilini masofaviy ta’lim texnologiyalari asosida o‘qitish zamonaviy pedagogik jarayonlarda katta ahamiyat kasb etadi. Masofaviy ta’lim chet tillarini o‘rgatishda samaradorlikni oshiradi, ammo texnik va pedagogik qiyinchiliklarni bartaraf etish uchun doimiy ishlash talab etiladi. O‘qituvchilarning malakasini oshirish, sifat nazoratini kuchaytirish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish ta’lim jarayonining sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar ro‘yhati

1. Azizov, N. (2021). Masofaviy ta’limning pedagogik asoslari. Toshkent: O‘zbekiston pedagogika universiteti.
2. Karimova, D. (2020). Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va ta’lim sifatini oshirish. Pedagogika ilmiy jurnali, 3(4), 45-52.
3. Mirzaev, S. (2019). Chet tilini o‘qitishda zamonaviy texnologiyalar. O‘zbekiston ta’limi, 2(10), 23-29.

4. Sadikova, M. (2022). Masofaviy ta’limda o’qituvchilarning roli va malakasi. Ilmiy maqolalar to’plami, 1, 112-120.
5. UNESCO. (2020). Distance learning in the time of COVID-19. Paris: UNESCO Publishing.
6. Islomova, Z. (2021). Raqamli pedagogika va masofaviy ta’lim. Toshkent: Fan va texnologiya.
7. Tursunov, B. (2020). Ta’limda interaktiv metodlarning samaradorligi. Pedagogik tahlil, 5(2), 78-85.
8. Qodirov, F. (2022). Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yordamida ta’lim sifatini oshirish. O‘zbekiston pedagogik jurnali, 4(1), 34-40.
9. Rasulov, A. (2019). Masofaviy ta’limda baholash usullari va sifat nazorati. Ilmiy axborot, 3, 67-73.
10. Yusupova, M. (2021). Masofaviy ta’lim va o’quvchilarning motivatsiyasi. Ta’lim tahlili, 6(3), 90-96.

Research Science and
Innovation House

